

BORBÉLY SÁNDOR

1931. december 12. Bun – 1998. november 27. Szigetújfalu, Pest megye



MTI/MTVA Fotóarchívum/Horling Róbert

FŐBB TISZTSÉGEI

Az MSZMP KB póttagja	1957. június 29.–1962. november 24.
Az MSZMP Budapest XXI. Kerületi Bizottsága első titkára	1966–1970
A Csepel Vas- és Fémművek MSZMP Bizottsága első titkára	1970. június–1975. július
Az MSZMP KB tagja	1970. november 28.–1989. október 7.
Az MSZMP KB Ipari, Mezőgazdasági és Közlekedési Osztálya vezetője	1975. július 2.–1976. október 28.
Az MSZMP KB titkára	1976. október 26.–1980. március 27.
A Munkásórség országos parancsnoka	1980. április 10.–1989. október 20.

PÁLYÁJA

Romániában született az egykori Kis-Küküllő vármegyében található Bún (Bun) községben. Szülőfaluja román neve Boi. Apja, Borbély Sándor asztalos, később a MÁV Politikai Osztályának munkatársa volt, anyja, Pál Eszter az 1950-es években a Lenin Intézetben dolgozott telefonkezelőként.

1943-ban költözött nagyszüleitől szüleihez Budapestre. A négy polgári kijárása után 1945-től a Fémáru-, Fegyver- és Gépgyárban (1946-tól Lampart Művek Rt.) volt szerzőlaktatos-tanonc, majd -segéd. 1945-ben belépett a kommunista irányítás alatt álló Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségbe, 1946–1948 között emellett részt vett a cserkészmozgalomban is. 1949-ben az Egységes Parasztifjúság Országos Szövetsége függetlenített városi, majd járási titkáráként tevékenykedett Kecskeméten, illetve Kiskunfélegyházán. 1949. novembertől az ifjúsági mozgalmakat összefogó Magyar Ifjúság Népi Szövetsége Pest megyei sportfelelőse, később agitációs és propagandarészlegének vezetője, 1950. júniustól a Magyar Dolgozók Pártja egységes ifjúsági tömegszervezete, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége Pest megyei szervező titkára volt. 1950-ben felvették az MDP-be, majd öt hónapos DISZ-iskolát, 1952-ben tartalékos tiszti tanfolyamot végzett. 1953. augusztusban a DISZ Központi Vezetősége Építési Osztályára került főinstruktornak. 1954. augusztustól a Szovjetunióban, a Komszomol-iskolán tanult (ő volt kiküldött DISZ-tagok vezetője), 1955-ben pedig megtették a csepeli vasmű (akkor Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek) DISZ-bizottsága első titkárának.

1956 végétől a Magyar Szocialista Munkáspárt Ifjúsági Bizottsága tagjaként, 1957. márciustól a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Országos Szervező Bizottsága



titkáráként részt vett a forradalom idején széthullott DISZ helyébe lépő új ifjúsági tömegszervezet megteremtésében. 1957. júniusban póttagként bekerült az MSZMP Központi Bizottságába, 1957. októberben, a KISZ hivatalos megalakulásakor a szervezet budapesti bizottságának titkára, majd első titkára lett. 1959 őszétől a Szovjetunió Kommunista Pártja KB Pártfőiskolájának hallgatója volt Moszkvában, hazatérését követően 1962. szeptemberben kinevezték a Csepel Vas- és Fémművek pártbizottsága párt- és tömegszervezetek osztálya vezetőjévé, az MSZMP VIII. kongresszusán (1962. november 20–24.) azonban póttagságát nem újították meg a KB-ban. 1966-tól – továbbra is Csepelen maradva – az MSZMP Budapest XXI. Kerületi Bizottsága első titkáráként, 1970. júniustól pedig a Csepel Vas- és Fémművek pártbizottsága első titkáráként működött. 1970. novemberétől ismét az MSZMP KB tagja volt.

A pártban a keményvonalasok közé sorolt Borbélyt az 1968-ban bevezetett új gazdasági mechanizmus végleges leállítását követően, 1975. júliusban a KB néhány hónappal korábban létrehozott Ipari, Mezőgazdasági és Közlekedési Osztálya élére állították, egyúttal funkciójából fakadóan megbízták a KB Szövetkezetpolitikai Munkaközössége vezetésével, és tagja lett a KB Gazdaságpolitikai Bizottságának is. 1976. októberben a KB Titkárságának tagjává választották, s Pullai Árpád utódként megkapta az alsó szintű pártszervezői KB-titkár posztját (vagyis a Párt- és Tömegszervezetek Osztályát felügyelte), és átvette az KB Ifjúságpolitikai Munkaközössége vezetését. 1978. áprilisban, Biszku Béla nyugdíjazásakor addigi területei helyett a KB Ipari, Mezőgazdasági és Közlekedési Osztálya felügyeletét bízták rá, ami már az ő bukását is előrevetítette. Az MSZMP XII. kongresszusán (1980. március 24–27.) felmentették KB-titkári tiszteből, és vezérőrnagyi rangban, valamint államtitkári besorolással a Munkásörség országos parancsnokává nevezték ki; 1986. áprilisban altábornaggyá léptették elő. 1980–1988 között a KB Pártépítési Munkaközössége, 1988. decembertől az akkor életre hívott Nemzetközi, Jogi és Közigazgatáspolitikai Bizottság tagja volt. A Munkásörség 1989. októberi feloszlata után nyugállományba vonult.

FORRÁSOK

Az MDP KV Titkársága 1953. augusztus 11-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/258. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39625&MT=1 (A letöltés ideje 2015. február 9.)

Az MDP KV Titkársága 1954. július 5-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/324. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39681&MT=1 (A letöltés ideje 2015. február 9.)

Az MSZMP Központi Bizottsága 1975. július 2-ai ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 288. fond 4/139. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=510&MT=1 (A letöltés ideje 2015. február 9.)

IRODALOM

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyíró András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 266.